

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 235/08-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka vo veci sťažnosti obchodnej spoločnosti C., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. I. M., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 76/2007 a jeho rozsudkom z 28. novembra 2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti C., s. r. o., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 76/2007 a jeho rozsudkom z 28. novembra 2007 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 76/2007 z 28. novembra 2007 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby o nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania obchodnej spoločnosti C., s. r. o., v celkovej sume 10 098 Sk (slovom desaťtisícdeväťdesiatosem slovenských korún) na adresu jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. I. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. marca 2008 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti C., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. I. M., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 76/2007 a jeho rozsudkom z 28. novembra 2007 (ďalej len „rozsudok z 28. novembra 2007“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla: «Žalobou podanou na Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd“, resp. „prvostupňový súd“) dňa 23. 12. 2003, sa žalobca – C., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“) domáhal voči Fondu národného majetku Slovenskej republiky zaplata sumy 29 249 700.- Sk, a to z titulu úrokov z omeškania vzniknutých na základe omeškania žalovaného s plnením peňažného dlhu voči bývalým majiteľom dlhopisov vydaných žalovaným, ISIN: 880950000526.

Rozhodujúcim pre daný súdny spor bolo právne posúdenie vzniku omeškania žalovaného, tj. jeho povinnosť splatiť dlhopisy vrátane výnosov v zmysle § 24 ods. 6, zákona

č. 92/1991 Zb. tj. ku dňu 31. 12. 2000, alebo jeho povinnosť splatiť dlhopisy vrátane výnosov v zmysle § 24 ods. 11, zákona č. 92/1991 Zb. tj. v lehote do 31. 12. 2001.

Prvostupňový súd rozsudkom zo dňa 29. 10. 2004, sp. zn.: 17 Cb 125/03 rozhodol tak, že žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil v podstate iba jednou vetou, a to, že podľa § 24 ods. 11, zák. č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v platnom znení, bol žalovaný povinný splatiť menovitú hodnotu dlhopisu vrátane jeho výnosov oprávneným osobám do konca roka 2001.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal sťažovateľ dňa 13. 04. 2005 odvolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“), v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom...

NS SR... rozsudkom zo dňa 28. 11. 2007, sp. zn.: 2 Obo 76/2007 rozhodol o odvolaní sťažovateľa tak, že rozsudok prvostupňového súdu zo dňa 29. 10. 2004, sp. zn.: 17 Cb 125/03 potvrdil. NS SR sa stotožnil s právnym názorom žalovaného, teda tým, že doba splatnosti dlhopisov je určená do konca roka 2001, tj. do 31. decembra 2001.

Uvedený rozsudok NS SR nadobudol právoplatnosť dňa 07. 01. 2008.»

Sťažovateľka v priebehu súdneho konania na podporu právneho názoru o splatnosti dlhopisov do 31. decembra 2000 a v súvislosti so vznikom omeškania s ich vyplatením Fondom národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „fond“) počnúc od 1. januára 2001 poukázala „na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 8/1995, sp. zn.: PL ÚS 13/97 zo dňa 19. 06. 1998, zverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, čiastka 84, číslo 221/1998“, ako aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 95/2005 z 26. októbra 2006, „ktorý v skutkovo totožnom spore proti tomu istému žalovanému, tj. Fondu národného majetku Slovenskej republiky vyslovil... právny názor, že žalovaný sa dostal počnúc dňom 01. 01. 2001 do omeškania s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov bývalým majiteľom...“.

Sťažovateľka vidí porušenie ňou označených základných a iných práv v postupe a rozsudku najvyššieho súdu z 28. novembra 2008, ktoré podľa nej „vykazuje prvky arbitrárneho rozhodnutia, keďže jeho odôvodnenie je neúplné, povrchné a nezodpovedá právnej úprave posudzovaných vzťahov“. Podľa sťažovateľky najvyšší súd aplikoval

ústavne nesúladný výklad ustanovení § 24 ods. 6 a § 24 ods. 11 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 92/1991 Zb.“) upravujúcich splatnosť dlhopisov, argumentačne sa nevysporiadal so skorším súdnym rozhodnutím dovolacieho senátu najvyššieho súdu, v ktorom bol vyslovený odlišný právny záver a právny výklad tých istých zákonných ustanovení, než ktorý bol aplikovaný najvyšším súdom v jeho rozsudku z 28. novembra 2007, ako ani s nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 13/97 z 19. júna 1998.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„- rozsudok NS SR z 28. 11. 2007, sp. zn. 2 Obo 76/2007 je neústavný a nezákonný, pretože ním a konaním ktoré mu predchádzalo, boli porušené ustanovenia:

a) Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

b) Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

c) §§ 1, 2, 3, 6 O. s. p. v spojení s §§ 120 ods. 1, 132 a 153 ods. 1 O. s. p.

- rozsudkom NS SR z 28. 11. 2007, sp. zn. 2 Obo 76/2007 boh porušené základné ústavné práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces a rozhodnutie.

- ruší rozsudok NS SR z 28. 11. 2007, sp. zn. 2 Obo 76/2007 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

- priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania.“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 235/08-9 zo 7. augusta 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť sťažovateľky zastúpenej advokátom JUDr. I. M., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 76/2007 a jeho rozsudkom z 28. novembra 2007.

K podanej sťažnosti sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadrila podpredsedníčka najvyššieho súdu podaním č. k. KP 8/08-118 z 11. novembra 2008 doručeným ústavnému

súdu 24. novembra 2008, ktorom uviedla: „Na Vašu výzvu podávame vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľa, spoločnosti C., s. r. o., so sídlom v Bratislave, ktorou namieta porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého sa podľa sťažnosti mal dopustiť Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 28. novembra 2007 vydaným pod sp. zn. 2 Obo 76/2007.

V rovnakej veci v akej rozhodoval odvolací súd (senát 20) v sťažnosťou napadnutom rozhodnutí, rozhodoval aj päťčlenný dovolací senát okrem iných aj v sťažnosťou spomenutom rozhodnutí sp. zn. 1 Obdo V 95/2005 z 26. 10. 2005, ale aj v ďalších. K rozdielnemu rozhodnutiu o dôvodnosti žaloby došiel v dôsledku rozdielneho výkladu sporných, nie celkom jednoznačných a čiastočne si odporujúcich ustanovení § 24 zákona č. 92/1991 Zb. o prevode majetku štátu na iné osoby, najmä jeho ods. 6 a 11.

Dovolací senát vo svojich rozhodnutiach došiel k záveru, že menovitú hodnotu a výnos z dlhopisov bol FNM povinný vyplatiť držiteľom dlhopisov do 31. decembra 2000, s výplatou bol od 1. januára 2001 v omeškaní, preto majitelia majú právo na úroky z omeškania počnúc uvedeným dňom až do zaplatenia. Odvolací senát v sťažnosťou napadnutom rozhodnutí došiel k opačnému záveru, podľa ktorého boli dlhopisy splatné až 31. decembra 2001 a žalovaný FNM sa s ich vyplatením do omeškania nedostal.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti nezaujme stanovisko k správnosti výkladu sporných ustanovení zák. č. 92/1991 Zb., bude možné výkladové rozdielnosti v právoplatných rozhodnutiach senátov odstrániť len prijatím stanoviska obchodného kolégia podľa článku 14 rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uverejnený pod č. 291/2006 Z. z.). Za tejto situácie nepovažujem za vhodné zaujímať stanovisko k správnosti výkladu sporných zákonných ustanovení ani jedného z dotknutých senátov.“

Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu na základe výzvy ústavného súdu zaujala k vyjadreniu podpredsedníčky najvyššieho súdu stanovisko z 28. novembra 2008, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 3. decembra 2008. Zotrvala v ňom v celom rozsahu na svojej argumentácii uvedenej v jej sťažnosti a ďalej uviedla:

«V predmetnom vyjadrení podpredsedníčka Najvyššieho súdu SR poukazuje na nie celkom jednoznačné a čiastočne si odporujúce ustanovenia ods. 6 a 11, § 24, zákona č. 92/1991 Zb. V ďalšom texte vyjadrenia, podpredsedníčka Najvyššieho súdu SR považuje práve nejednoznačnú dikciu uvedených ods. 6 a 11 za dôvod ich' rozdielneho výkladu zo strany súdov pri rozhodovaní o dôvodnosti skutkovo totožných žalôb.

V súvislosti s vyššie uvedeným je nutné poznamenať, že dôvodom podania sťažnosti na Ústavný súd SR, nebola skutočnosť samotného rozdielneho výkladu dotknutej právnej normy zo strany Najvyššieho súdu SR v konaní, sp. zn. 2 Obo 76/2007 vo vzťahu k iným, skorším rozhodnutiam, ale skutočnosť, že Najvyšší súd SR v konaní, sp. zn. 2 Obo 76/2007 nekonal v súlade s princípom právnej istoty v zmysle Čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, v dôsledku čoho sme namietali porušenia práva účastníka konania na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces, podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Ako sme už uviedli v sťažnosti, s poukazom na Nález Ústavného súdu SR, sp. zn.: III. ÚS 192/06, zo dňa 03. 11. 2006, v sťažnosťou napadnutom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, sp. zn.: 2 Obo 76/2007 absentuje - napriek skoršie ustálenej judikatúre - akákoľvek relevantná argumentácia, resp. zdôvodnenie, v rámci ktorého by sa Najvyšší súd SR vysporiadal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nevynímajúc pritom ani Nález Ústavného súdu SR, č. 8/1995, sp. zn. PL. ÚS 13/1997 z 19. 06. 1998, ktorý uvádza: „Obsahom vlastníckeho práva k dlhopisom sú potom oprávnenia a povinnosti upravené v ďalších odsekoch § 24 zákona. Majiteľ dlhopisu (občan) má právo na výplatu menovitej hodnoty a výnosu tohto dlhopisu v zákonom stanovenej dobe splatnosti (§ 24 ods. 4, 6, 7 zákona).“

Vzhľadom k vyššie uvedenému som toho názoru, že Ústavný súd SR v otázke splatnosti dlhopisov FNM zaujal svoje stanovisko v predmetnom Náleze č. 8/1995, sp. zn. PL. ÚS 13/1997.

Záverom si dovoľujem opätovne poukázať na to, že podanie našej sťažnosti nevyplývalo z rozdielneho výkladu právnej normy, tj. ustanovení zákona č. 92/1991 Zb., ale vyplývalo z postupu Najvyššieho súdu SR, ktorý bol v kontexte spomenutej judikatúry Ústavného súdu SR (Nález ÚS SR, sp. zn.: III. ÚS 192/06) nezlučiteľný s princípmi právnej istoty, ako aj právom účastníka súdneho konania na súdnu ochranu a spravodlivý proces.»

Podpredsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení č. k. KP 8/08-118 z 11. novembra 2008 a právny zástupca sťažovateľky v stanovisku z 28. novembra 2008 k tomuto vyjadreniu oznámili, že netrujú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a zo zberného spisu najvyššieho súdu ústavný súd zistil tieto skutkové okolnosti, z ktorých vychádzal pri svojom rozhodnutí v tejto veci.

Žalobou podanou 23. decembra 2003 Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sa sťažovateľka domáhala voči fondu ako žalovanému zaplata sumy 29 249 700 Sk z titulu úrokov z omeškania vzniknutých z dôvodu oneskoreného splatenia menovitej hodnoty dlhopisov vrátane ich výnosov ich vlastníkom podľa zákona č. 92/1991 Zb., t. j. z dôvodu ich splatenia až po 31. decembri 2000, keď bol žalovaný podľa sťažovateľky už v omeškaní.

Podľa názoru sťažovateľky bola lehota splatnosti dlhopisov ustanovená v § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. najneskôr do 31. decembra 2000.

Krajský súd svojím rozsudkom sp. zn. 17 Cb 125/03 z 29. októbra 2004 (ďalej len „rozsudok z 29. októbra 2004“) zamietol žalobu sťažovateľky z dôvodu, že podľa jeho právneho názoru lehota splatnosti menovitej hodnoty dlhopisov vrátane výnosov z nich bola stanovená nie do 31. decembra 2000 v zmysle § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb., ale do konca roka 2001 podľa § 24 ods. 11 zákona č. 92/1991 Zb.

Na základe sťažovateľkou podaného odvolania najvyšší súd svojím rozsudkom z 28. novembra 2007 potvrdil rozsudok krajského súdu z 29. októbra 2004, pretože sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu v otázke posúdenia doby splatnosti dlhopisov,

t. j. že tieto boli splatné do 31. decembra 2001, a keďže do tejto doby dlhopisy boli splatené, nemohlo dôjsť k omeškaniu žalovaného a ani ku vzniku nároku sťažovateľa na úroky z omeškania.

Právnym základom posudzovaného súdneho konania, ako to vymedzila aj sťažovateľka, bolo „*právne posúdenie vzniku omeškania žalovaného, tj. jeho povinnosť splatiť dlhopisy vrátane výnosov v zmysle § 24 ods. 6, zákona č. 92/1991 Zb. tj. ku dňu 31. 12. 2000, alebo jeho povinnosť splatiť dlhopisy vrátane výnosov v zmysle § 24 ods. 11, zákona č. 92/1991 Zb. tj. v lehote do 31. 12. 2001*“.

Podľa sťažovateľky ústavný súd zaujal právne stanovisko v otázke splatnosti dlhopisov vo svojom náleze sp. zn. PL. ÚS 13/1997 z 19. júna 1998, a to totožné s právnym názorom sťažovateľky, keď v tomto náleze uviedol: „*Obsahom vlastníckeho práva k dlhopisom sú potom oprávnenia a povinnosti upravené v ďalších odsekoch § 24 zákona. Majiteľ dlhopisu (občan) má právo na výplatu menovitej hodnoty a výnosu tohto dlhopisu v zákonom stanovenej dobe splatnosti (§ 24 ods. 4, 6, 7 zákona).*“

Právny názor totožný s názorom sťažovateľky (o splatnosti dlhopisov do 31. decembra 2000) bol zaujatý aj dovolacím senátom najvyššieho súdu v spore s obdobným právnym základom v jeho rozsudku sp. zn. 1 Obdo V 95/2005 z 26. októbra 2006.

Sťažovateľka už v priebehu odvolacieho konania vedeného najvyšším súdom argumentovala s už uvedeným nálezom ústavného súdu a rozsudkom dovolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorý doručila do súdneho spisu.

Podľa sťažovateľky sa najvyšší súd v posudzovanom konaní a rozhodnutí nevyporiadal s označeným nálezom ústavného súdu, ako ani rozsudkom dovolacieho senátu najvyššieho súdu, aj keď sám zaujal vo veci odlišné stanovisko, čím „*nekonal v súlade s princípom právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy a preto porušil označené práva sťažovateľky*“.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru a zároveň poukazovala na porušenie princípu právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy.

Právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy prelína aj princípu právnej istoty (ako jeden z prvkov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy), v zmysle ktorého súdy majú v rovnakých alebo analogických situáciách rozhodovať rovnako.

K porušeniu uvedených práv malo podľa nej dôjsť tým, že v porovnaní s nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 13/1997 z 19. júna 1998 a rozsudkom najvyššieho súdu

sp. zn. 1 Obdo V 95/2005 z 26. októbra 2006 v obdobných veciach bola v rozsudku najvyššieho súdu z 28. novembra 2007 odlišne právne posúdená otázka splatnosti dlhopisov fondu.

Ústavný súd v prvom rade uvádza, že neobstojí argumentácia sťažovateľky spočívajúca v tom, že podľa jej názoru aj v náleze ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 13/1997 z 19. júna 1998 bol vyslovený právny názor v otázke splatnosti dlhopisov fondu. Takýto právny názor v predmetnom náleze vyslovený nebol a ani výkladom jeho obsahu ho z neho nemožno vyvodit', pretože uvedené vylučuje samotný predmet posudzovania súladu právnych predpisov s ústavou v tomto náleze. Posudzovanie všeobecných právnych otázok v plnej miere patrí do právomoci všeobecných súdov, a nie súdu ústavného, ktorému prináleží len posúdenie ústavnosti takýchto právnych názorov, avšak nie v konaní o súlade právnych predpisov s ústavou.

Z predložených listinných dôkazov v uvedenej veci ústavný súd zistil, že sťažovateľ už v rámci odôvodnenia odvolania proti rozsudku krajského súdu z 29. októbra 2004 a v rámci jeho doplnenia poukazoval na odlišné rozhodnutie najvyššieho súdu v skutkovo obdobnej veci, konkrétne na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 95/2005 z 26. októbra 2006, ktorým bola ustálená splatnosť dlhopisov fondu do 31. decembra 2000.

Existenciu rozdielnej protichodnej judikatúry všeobecných súdov v skutkovo obdobných prípadoch, ako je vec sťažovateľky, napokon potvrdil aj najvyšší súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti.

Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí otázku splatnosti dlhopisov fondu, ktorá bola právnym základom na posúdenie nárokov sťažovateľky, vyriešil odlišným spôsobom, avšak bez toho, aby sa argumentačne v odôvodnení tohto rozhodnutia vyrovnal s inými, resp. odlišnými právnymi závermi vyslovenými v iných rozhodnutiach najvyššieho súdu (sp. zn. 1 Obdo V 95/2005 z 26. októbra 2006).

Podľa názoru ústavného súdu, pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom, bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Keďže to bolo tak aj v tomto prípade, odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nemožno považovať za dostatočné po právnej stránke. Ústavný súd teda vyslovil, že najvyšší súd napadnutým rozhodnutím porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a tiež aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na ktorý sa vzťahujú obdobné právne úvahy).

Ústavný súd sa stotožnil s názorom najvyššieho súdu uvedeným tiež v rozsudku sp. zn. 1 Obdo V 103/2005, podľa ktorého: *«Dovolací súd dospel k záveru, že základnú otázku splatnosti dlhopisov s dôsledkom aj vzniku povinnosti týmto dňom dlhopisy vyplatiť, rieši citované ustanovenie § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. v jeho platnom znení. Ak otázka splatnosti (zročnosti) s týmto obvyklým legislatívnym obsahom, ako to v dovolaní správne naznačuje a prezentuje žalobca, je vyriešená v tomto ustanovení, potom je logické, že zákon túto otázku nemôže riešiť a ani nerieši iným spôsobom v ďalšom ustanovení, a to v § 24 ods. 11 cit. zákona...»*

Teda ak je v tomto ustanovení (§ 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb., pozn.) uvedené, že dlhopis je splatný 31. decembra 2000, potom skutočne zákonodarca takto určil deň, ku ktorému musia byť dlhopisy aj vyplatené, čo potvrdzuje aj znenie § 24 ods. 10 cit. zákona, podľa ktorého žalovaný mohol dlhopisy splatiť aj pred uvedenou dobou splatnosti, t. j. pred 31. decembrom 2000. Teda, ak k tomuto dňu bolo zákonom ustanovené, že dlhopisy sú splatné, potom nemohli byť zároveň aj nesplatné. V tomto zmysle pojem „splatnosť“ je vykladaný už dlhodobo, ide o pojem ustálený a teóriou a aj praxou takto chápaný.»

Zosumarizujúc, podľa § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. dlhopis fondu bol splatný 31. decembra 2000. Preto, ak fond splatil menovitú hodnotu a výnosy dlhopisov až po uplynutí tejto lehoty, počnúc 1. januárom 2001 sa dostal do omeškania s plnením peňažného

dlhu a veriteľom vzniklo právo na úrok z omeškania. Uložením povinnosti fondu splatiť dlhopis najneskôr do konca roku 2001 (§ 24 ods. 11 cit. zákona) zákonodarca iba vymedzil dobu trvania tejto formy privatizácie.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.), a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy; pozn.) vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.), obnovil stav pred porušením.

Keďže napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z 28. novembra 2007 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd tento rozsudok zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde], v ktorom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. I. M.

Ústavný súd úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie a stanovisko k vyjadreniu predsedu krajského súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) v spojení s § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov

(ďalej len „vyhláška“), a to v sume 3 176 Sk za jeden úkon právnej služby krát tri úkony a 3 x 190 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 10 098 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2008